

Äggen, som till färgen överensstämma med de tidigare beskrivna, uppvisa följande mått:

22,0 mm.: 16,3 mm.

21,4 mm.: 15,9 mm.

20,9 mm.: 16,1 mm.

(Ett ägg sönder).

I boet fanns rikligt *Usnea barbata* och *Alectoria jubata*, enstaka *Parmelia saxatilis*, en större bit *Evernia prunastri* samt *Ramalina fraxinea*, fäst vid kvistar. (Mag. B. Olsoni).

Den 24 april hittades i Munksnäs ett mindre korsnäbbo (N:o 6) i en mindre gran c:a 7 m ovan marken. Det innehöll 5 starkt legade ägg. Det var jämförelsevis litet, innehöll fjäder (vilket de andra bona ej haft) bl. a. en större Tetrao-fjäder. Då jag klev upp i trädet kretsade fem mindre korsnäbbar omkring mig. En satte sig på 1 m avstånd ifrån mig. Sedan jag klättrat ned flög en hona till boet.

På grund av ovanstående iakttagelser har jag dragit slutsatsen att mindre korsnäbben helst häckar i skog med medelstora granar och vid skogsbrynet, gärna där skogen gränsar till öppna platser. Boet bygges i granar, tätt intill stammen eller ute på en gren, i det förra fallet mera i toppen av trädet, i det senare lägre ned.

Lintutietoja Sotkamosta.

K. METSÄVAINIO.

Sotkamons pitäjän linnustoa useana kesänä (1918, 1921—24) tutkiessani, olen merkinnyt muistiin m. m. seuraavat tiedot eräistä siellä tavattavista mielenkiintoisista lintulajeista:

Rastas-lajeista on *Turdus musicus* punasiipirastas yleisin ja runsaslukuisimpana esiintyvä. Myöskin *Turdus philomelos* laulurastas („yörastas“) on sangen yleinen. Harvinaisempi on *Turdus pilaris* räkättirastas; olen niitä kuitenkin nähnyt $\frac{6}{7}$ 21 (Vuokatin Honkavaaralla), $\frac{29}{6}$ 22 (Korholanmäen Haapaniemellä) ja $\frac{11}{6}$ 23 (Leivolan lähellä männikössä).

Turdus viscivorus kulorastas on Sotkamons harvinaisin rastas-laji, vähälukuisena esiintyvä. $\frac{6}{7}$ 21 näin muutamia Vuokatin Honkavaaran länsirinteellä, sekametsässä. $\frac{29}{6}$ 23 Jormasjoen niskassa Neuvolan virran lähellä komeassa männikössä 6 lintua, poikue.

Erithacus rubecula punarinta on yleisesti pesivä. Vuokatin vaarojen kuusia kasvavissa notkoissa se pesii yleisesti; samoin Jormasjärven ja -joen rantojen havumetsissä. Pesälöytöjä: $\frac{6}{7}$ 21 (Vuokatti, Honkavaara), $\frac{25}{6}$ 22 (Jormasjärven rannalla kuusikko notkossa, maassa; poikue sam. paik. $\frac{18}{7}$ 22), $\frac{14}{6}$ 23 (Vuokatti, Pölyvaaran Nuaksen puol. rinne). — *Hollmérus'en* mukaan ¹⁾ „förekommer sällsynt“, ei ainakaan enää pidä paikkaansa. — Lintu viettää huomaamatonta elämää syrjäisillä seuduilla.

Sylvia borin lehtokerttu on lehtoseuduilla varsin yleinen ja runsasl. pesivä. — $\frac{12}{6}$ 21 tap. 2 pesää Jormasjärven itärannalla; sam. seud. us. lintuja 1922—24. Nuasjärven Jäätiänlahden rinteellä us. lintuja laulamassa $\frac{11}{6}$ 23. Sam. Pölyvaaran alem. länsirinteellä. Naapurinvaaralla ehkä yleisin; esim. $\frac{14}{6}$ 23.

Sylvia atricapilla mustapääkerttu on sangen harvinainen ehkä satunnaisesti esiintyvänä. — $\frac{3}{8}$ 22 näin 1 linnun Møykynvaaralla, Møykynlammelle vievän karjapolun varrella.

S. communis harmaakerttu on myös melko yleinen. Pesä $\frac{24}{6}$ 21 (5 munaa) Jormasjärven rann. Pohjalahdessa, pajupensaassa. $\frac{6}{7}$ 21 Honkavaaralla; $\frac{2}{8}$ 23 pesä Lehtovaaran juurella, lehtoniityllä katajapensaassa (5 munaa; $\frac{3}{8}$ kuoriutui 4 poik.)

S. curruca hernekerttu lienee ed. harvinaisempi. $\frac{13}{7}$ 21 tavannut Honkavaaran al. rinteellä; sam. paik. katajikossa $\frac{6}{6}$ 23.

Prunella modularis rautiainen on alueella harvinainen. $\frac{1}{8}$ 23 lauloi 1 lintu Jormasjärven Sopasenlahdessa; niityllä, siirtyen koivusta koivuun. $\frac{3}{8}$ 23 näin 2 kpl. Vaarankylän Kanalassa, ikkunan edessä kasvavassa tuomessa.

Aegithalos caudatus pyrstötiainen pesii nähtävästi säännöllisesti alueella. Kes. 1918 näin niitä useita Jormasjärven rannalla sekametsässä. Samoin $\frac{21}{7}$ ja $\frac{24}{7}$ 23 11—12 kpl. käsittävän parven, jolloin ammuin 1 poikalinnun. $\frac{3}{8}$ 23 näin parven Jormasjärven Pohjalahdessa.

Parus cinctus lapintiaisia tapasin (4 kpl.) $\frac{28}{7}$ 21 Eevalan talon lähellä männikössä, parvessa, jossa oli metsätiaisia (hömötiaisia) ja työhtötiaisia; sam. paik. $\frac{4}{8}$ 21. — Ei liene ainakaan yleisesti pesivä.

P. cristatus työhtötiaisia olen nähnyt useita kertoja Jormasjärven ympäristössä ($\frac{28}{7}$ 21, $\frac{4}{8}$ 21, $\frac{20}{7}$ 22, $\frac{3}{8}$ 23). toisten tiaisten ja uunilinnun seassa

Certhia familiaris puukiipijä ei liene harvinainen, vaikka se hiljaisena ja hyvin suojattuna onkin jäänyt huomaamatta. Kajaanissa olen sen merk. kes. 1917 kasarmin portin lähellä männikössä sekä $\frac{9}{6}$ 22 Toppanan puolella.

Motacilla flava borealis pohjan-keltävästäräkki „Harjasirkkuna“ yl. tunnettu — kuten päälajikin; sangen yleinen. Pesä $\frac{11}{6}$ 23 Vaarankylan kyläntien varrella suolla, mättäällä (4 munaa).

Anthus pratensis niittykirvinen ei liene kovin yleinen. $\frac{13}{7}$ 23 näin yhden linnun istumassa pienen kuusen latvassa, pyrstöään heilutellen, suolla Vaarankylan tienvarrella. $\frac{3}{8}$ 23 näin 1 kpl. Jormasjärven Pohjalahdessa läh. rantaa pajukossa.

¹⁾ A. L. Hollmérus: Ornitologiska iakttagelser i Sotkamo och Kuhmoniemi socknar åren 1863—1885 (Medd. av Societas pro Fauna et Flora Fennica 15. 1886).

Emberiza hortulana peltosirkku sangen yleinen. Tavannut joka kesä Korholanmäellä, Naapurinvaaralla, Hyvölänkylässä, Jormasjärvellä. $\frac{21}{6}$ 23 pesä Kapakan talon maalla pellolla; 5 munaa.

E. rustica pohjansirkku on harvinainen (itäinen laji). $\frac{9}{6}$ 23 näin 2 kpl. (♂ ja ♀) Jäätiän talon lähellä maantien varrella, kosteassa korvessa, maassa ruokaa ja pesänrak. aineita? etsimässä.

Fringilla montifringilla järripeippo on joks. yleisesti pesivä; asustaa enimmäks. syrjäisillä seuduilla järvien, lampien ja purojen varsilla havuja sekametsissä. Tapasin myös Mustolan pappilassa $\frac{9}{6}$ 23 2 kpl. (♂ ja ♀). „Jurripeippo“.

Chloris chloris vihreäpeippo on sangen harvinainen. Olen nähnyt vain 1 linnun $\frac{9}{7}$ 23 Sotkamon kirkon lähellä, Ristijärvelle menevän maant. varrella, männikössä. Pesiminen siis epävarma. (*Merikallio* mainitsee, että agr. Åström, joka oli ahkera lint. tutkija ja täyttäjä, on nähnyt niitä 2 kertaa 1911 Sotkamossa; Medd. Soc. pro F. et Fl. Fenn. 42 1915—1916).

Carduelis cannabina hempposia en ole tavannut kertaakaan. (Kuhmoniementä tunnetaan 1 löytö (O. Sorsakoski) v. 1904).

Sturnus vulgaris kottarainen on useimpina kesinä 1918—24 vakinainen asukas muutamissa taloissa (Hyrkäs, Tervo, Rauramo; *Merikallion* mukaan on kottarainen asettunut Sotkamoon v. 1888 tai 1889; Luonn. yst. 1916. N:o 1), *Hollmérus* mainitsee nähneensä vain 1 kottaraisen, nim. $\frac{25}{6}$ 1877.

Corvus corone nokivaris. Jormaskylän Kanalan talon isäntä (O. Valta-nen) kertoi nähneensä kevättalvella 1923 „mustan variksen“ talonsa pellolla; selityksestä päättäen on se voinut olla *C. corone* ¹⁾. (Agr. Åström on myös nähnyt loppukesällä 1906 6 kpl. Kuhmoniementä ja kev. 1907 1 kpl. maantiellä varisten seassa; *Merikallion* muk.; Medd. Soc. F. et Fl. Fenn. 42. 1915—16).

Coloesus monedula naakka. Kauppias Edw. Heikkisen kert. mukaan (1923) on „kirkkonaakkoja“ joskus ollut Sotkamon kirkossa; vuosil. ei muistanut.

Garrulus glandarius närhi ja *Perisoreus infaustus* Kuusanka („kuuskilainen“, „kuuskelainen“, „kuuskiainen“) ovat mol. sangen yleisiä ja hyvin tunnettuja.

Muscicapa atricapilla kirjosieppo on tähänastisten havaintojen mukaan verr. harvinainen (yleisempi on harmaasieppo; *Hollmérus*’en muk. päinvas-toin). 1 ♂ ja 1 ♀ lintu Jäätiänlahd. itärannalla lepikkolehdossa, ruokaa etsimässä $\frac{11}{6}$ 23. — Kajaanissa olen nähnyt useammin.

Bombycilla garrulus tilhi. Heinäk. puoliv. 1918 tapasin parven (6 lintua) Vuokatin Lehtovaaralla. Oli nähtävästi siellä pesinyt.

Hirundo rustica haarapääsky („jouhipeäsky“) pesii monessa talossa.

Riparia riparia törmäpääsky („multipeäsky“) pesii Sapson ja Nuaksen hiekkatörmissä y. m.

Delichon urbica räystäspääsky („turikka“, „turikkapeäsky“) on yleisin pääskylaji.

Apus apus tervapääsky („korpipääsky“) pesii m. m. Kiantajärven peru-

¹⁾ Toinen mahdollisuus on että lintu on ollut nuori *Corvus frugilegus*. Toim.

koilla vanh. ontoissa hongissa. $22/6$ $26/7$ 23 näin yhden Jäätiässä. — Kajaanissa yleinen; us. vuosina nähnyt.

Glaucidium passerinum varpuspöllö on hyvin harvinainen. Tal. Kalle Valtanen (Jormaskylä) on syks. 1922 ampunut yhden varpuspöllön läh. Jormasjärveä.

Asio flammeus suopöllö. (Kissäpöllöä (hiiriäispöllöä), tarhapöllöä (helmi-pöllöä), suopöllöä ja sarvipöllöä sanotaan yleensä vaan „pöllöksi“ ja „kissa-pöllöksi“ — yleisin niistä on tarhapöllö, jota olen monasti tavannut. Sarvipöllöä en ole tavannut kertaakaan). $13/8$ 21 ammuin suopöllön läh. Jormasjärven rantaa. Elok. 23 näin suopöllön Sopasenlahdessa.

Falco tinnunculus tuulihaukka („pulliaishaukka“) yleinen.

Accipiter nisus varpushaukka („kanahaukka“) yleinen.

Pernis apivorus mehiläishaukka (2 krt. VII. 1922).

Buteo buteo hiirihaukka („havukka“, „koppelohaukka“) (nähnyt $6/8$ 21 ja $16/8$ 23).

Accipiter gentilis kanahaukka („kanahavukka“, „koppelohaukka“) yleinen.

Falco columbarius aesalon ampuhaukka („poutiaishaukka“) yleinen.

Falco subbuteo nuolihaukka, tav. joitakin kertoja; esim. $4/7$ 21 Jormasjärvellä.

Aquila chrysaetos kotka on tunnettu „kokko“ ja „kotka“ nimisenä, vaikkakin se on nykyään harvoin nähty tai saatu. — Kalasääskeä en ole Sotkamon vesillä nähnyt; Oulujärvellä ja -joella sitä vastoin esim. $27/8$ 23 ja $25/8$ 24.

Columba palumbus sepelkyyhky. „Peltopyy“ on aivan yleinen nimitys! Pesii sangen yl. ja runsasluk. esim. Vuokatin vaarojen rinteillä ja muuallakin havumetsissä. (Kansa tuntee sen kuherrusäänen).

Tetrao tetrix × *T. urogallus* korpimetso ammuttu Jäätiän talon lähistöltä; huonosti täyt. lintu oli talossa 1923.

Perdix perdix turkinpyy („peltokana“, „turkinpyy“) verr. yleinen. 1918 ja 1922 us. poikueita Jormasten Vaarankylän talojen ja Eevalan pelloilla; samoin Lepikon talon mailla 1923. „Turkin sodan jälkeen tulleet“ (O. Valtonen).

Coturnix coturnix viiriäisiä en ole kertaakaan tavannut, eikä sitä kyselyjeni mukaan kukaan ole sanonut tavanneensa. (Mela-Kivirikon: Suomen luurank. mukaan tavattu Paltamossa, Sotkamossa, Kuhmoniemiellä: *Hollmérus* tav. „satunnaisesti 1882 ja 1885 Sotk. kirkon läh.).

Tringa totanus punajalkavikla („hykly“ kuten muutkin viklat S:ssa). Pesii toisinaan lampien ja jokien rannoilla. Tav. Haapalahdella, Särkisen rannalla us. kes., samoin Jormasjoen rann. 1921—24. (*Merikallio* mainitsee agr. Åström'in tavanneen S:ssa. *I. Hortling*¹⁾ mainitsee sen myös pesivänä 7. 22. Hiltulan lammin rann.).

Tr. nebularia valkovikla pesii verr. yleisesti. Asustaa järv. ja jok. rann. ja soilla. Pesä Pikku-Jormasen rann. lähellä $18/8$ 21. — 9 kpl. $2/7$ 23 Jormasjoella.

¹⁾ *I. Hortling*: Lintutiet. muistiinpanoja tutkimusmatkalta Kajaaniin ja Sotkamoon. (Luonn. Yst. 1922. N:o 5. S. 139—141).

Numenius arquata isokuovi. Yleinen nimi „suoriplo“. Nähnyt joka kesä monia lintuja; 1918 8, 1 ammuttu. ²¹/₇ 21 9 kpl. Jormaskylällä rantaniityllä. ¹⁰/₆ 22 Jormasjärv.; ¹⁸/₆ 23 16 kpl. Jormasjärv. rann. Us. lintuja 1924.

N. phaeopus pikkukuovi on Hollméruksen mukaan ollut S:ssa yleinen 1871—85 (useita pesälöytöjä!), jota vastoin „isokuovia ei ole tav. pesivänä, harvaluk. muuttoaikoina“. — Aincastaan 1 kerran, ⁸/₆ 22 luulen nähneeni pikkukuoveja 2 kpl. Vuokatin talon lähellä suolla. (*Hortling* on kuoveista tehnyt samanl. huomioita).

Scolopax rusticola lehtokurppa on harvinainen, mutta pesii. ⁷/₆ 23 tapasin poikueen Vuokatin Lehtovaaran alla puron varrella lehtoniityllä. 1 poikanen saatiin kiinni, valokuvasin sen. Oli kyläläisille outo. (Hollméruksen mukaan ei tav. pesivänä.)

Cygnus cygnus joutsen („jouhten“). Tavataan säännöllisesti Sotkamon kautta muuttavana keväällä. (Tuli ¹⁹/₄ 23). Ei pesine enää. Asustaa muuttoaikana pari viikkoa virtojen sulissa vesissä. (Åström'in tiedon mukaan pesinyt vielä 1903 *Merikallio*: Joutsenen nyk. pesim. maassamme. Medd. Soc. pro F. et Fl. Fenn. 43. 1917.)

Anser fabalis metsähänhi tuli ⁸/₆ 23 Jormasjärvelle. Pesii paikkakuntal. kert. mukaan syrj. metsäjärvien rannoilla. *Sorsa*-lajeista tavataan sinisorsa („heinäsorsa“), haapana, tavi ja jouhisorsa. Jouhisorsa vähälukuisin.

Nyroca fuligula jouhinarsku (jouhisotka) on verr. yleinen. ⁶/₈ 21 1 ♂ lintu Mustinjoen suussa. 1922 us. paikoissa lammeissa y. m.

Oidemia fusca pilkkasiipi. Jotkut jormaskyläläiset tunsivat „pilkkasiipi“ nimisen linnun, mutta en saanut selville, tarkoittiko nimi *O. fusca*. — Kasööri E. Mustonen (Kajaanista) sanoi kevätkes. 1921 olleen suuria „meriteeri“ parvia Nuaksella.

O. nigra mustalintu pesii verr. yleisesti. Kes. 1921 ja 1922 näin joit. kertoja Nuaksen ja Rehjan rann. — ²⁵/₆ 23 Jäätiänlahdessa yksinäinen arka lintu, joka koko kevään oli siinä asustanut. Sanotaan „meriteereksi“. Nimmellä „alli“ en ole kuullut merilintua kutsuttavan. (*Merikallion* mukaan, Luon. Yst. 1917 N:o 2 sanottaisiin *O. nigra* S:ssa „alliksi“.)

Clangula hyemalis alli. Kevätmuuton aikana on m. m. Jormasjärvessä suuria parvia jättien lähdön aikana. Sanotaan „alliksi“ aivan yleisesti ainakin Jormasilla, jossa sen ihmeellinen ihana ääni on erikoisesti kiinnittänyt paikkakuntal. huomiota.

Phalacrocorax carbo merimetso tavataan harvinaisena muuttoaikoina. 1 kpl. täytett. apt. Suomalaisella S:n kirkolla; ammuttu 1911. 1 kpl. täytett. kaup. E. Heikkisellä. — Syks. 1920 kapt. Viitasalo ampunut 1 linnun Nuaksella.